

COMMUNICATION STUDIES. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

УДК 81'374:004.775:37

<https://doi.org/10.31548/philolog2021.04.014>

ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ Е-РЕСУРСИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ «НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ» В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

В. Д. ШИНКАРУК, доктор філологічних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: vashyn2010@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-8589-4995>

С. В. ХАРЧЕНКО, доктор філологічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: lucynka@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0001-9336-1259>

Анотація. У статті розглянуто роль лексикографічних електронних ресурсів в інформаційному забезпеченні «навчання впродовж життя» в контексті сталого розвитку, четверту ціль сформульовано як забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх. Зазначено, що навчання протягом усього життя (безперервна освіта) поступово стає повсякденною новою нормою, а розвиток комунікативної компетенції в стрімко змінюваному світі соціально важливий. Описано лексикографічні електронні ресурси, що є у вільному доступі в мережі Інтернет. З'ясовано, що електронне лексикографічне портретування українського слова на початку другого десятиліття ХХІ ст. розвивається, у вільному доступі інформаційних ресурсів для розвитку комунікативної компетенції тих, хто навчається впродовж життя, достатньо, як для опанування національних лексем і лінгвістичних маркерів соціальних стосунків, так і для забезпечення іншомовної компетенції. Підкреслено, що застосування лексикографічних електронних ресурсів сприятиме підвищенню мовної компетентності того, хто навчається, забезпечуючи інтелектуальну зручність.

Ключові слова: навчання впродовж життя, безперервна освіта, лексикографічні ресурси, інформаційне забезпечення, сталий розвиток.

*Не бійтесь заглядати у словник:
Це пишний яр, а не сумне провалля;
Збирайте, як розумний садівник,
Достиглий овоч у Грінченка й Даля,
Не майте гніву до моїх порад
І не лінуйте доглядати свій сад.*

Максим Рильський

У сучасному світі все стрімко змінюється, і змінюється, погіршуючи природний баланс між використанням і відтворенням, що і стало причиною катастрофічної деградації довкілля в масштабах біосфери, а також загрозою навкіллю і здоров'ю людини [9]. Розмірковування про способи подолання цієї кризи та усунення (або послаблення тиску) загроз привели світ до концепції сталого розвитку. Сталий розвиток¹ витлумачують як

форму взаємодії суспільства і природи, яка забезпечує виживання людства та збереження навколишнього середовища, коли нинішні покоління забезпечують свої життєві потреби, не позбавляючи майбутні покоління можливості також задовольняти власні потреби [9].

Цілі сталого розвитку, або глобальні цілі, ухвалено у вересні 2015 року на засіданні 70-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН під час Саміту

¹ Визнаний на законодавчому рівні українськомовний термін «сталий розвиток» — переклад англійськомовного терміна «sustainable development». Як синонім науковці,

© В. Д. Шинкарук, С. В. Харченко

«International journal of philology» | «Міжнародний філологічний часопис» Vol. 12, № 4, 2021

ООН зі сталого розвитку, де визначили шлях до світу, де процвітання є спільним, суспільства є інклюзивними, а довкілля зберігається в безпеці, сформулювавши 17 основних інтегрованих цілей. Кожну із 17 цілей адаптували до українських реалій [13], з поміж яких четверту ціль сформульовано як «забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх» [3, с. 37; 14].

Зауважимо, що в констатувальній частині Указі Президент України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» підкреслено, що дотримання ЦСР до 2030 року відповідає національним інтересам України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина [8]. Формування відповідної політики освіти і навчання дорослих, культури навчання впродовж життя та її реалізація стануть євроінтеграційним шляхом України та способом досягнення четвертої цілі сталого розвитку. Навчання протягом усього життя (безперервна освіта) поступово стає повсякденною новою нормою.

Стан дослідження. Явище «навчання впродовж життя» не нове, адже з історичних джерел відомо, що в період Просвітництва вдосконалення шкільної освіти вбачали в цілеспрямованому професійному розвитку педагогів. Опосередковано засвідчують безперервну освіту та самоосвіту й історичні описи діяльності навчальних закладів. Загальноприйнятою є думка, що «Діалоги» Платона — один із перших документів про неформальне навчання.

Дослідники визначають якісну освіту, доступну медицину та продовольчу безпеку як три передумови сталого розвитку людського капіталу, наголошуючи на потребі в належному фінансуванні освіти, охорони здоров'я та аграрного сектору [4].

Наукові пошуки дослідників присвячені багатьом іншим питанням, пов'язаних з безперервною освітою, зокрема неперервна освіта та навчання в контексті освіти впродовж життя (Л. Вікторова, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, О. Щербак та ін.), теорія і методика неформальної освіти дорослих (С. Архипова, С. Бабушко, С. Вершловський, О. Василенко, Л. Вовк, О. Волярська, С. Зінченко, Л. Лук'янова, С. Прийма та ін.), вплив глобалізаційних процесів на розвиток неформальної освіти (О. Аніщенко, В. Василенко, Н. Ничкало), зарубіжний досвід освіти дорослих (Н. Бідюк, О. Войтовська, О. Огієнко, Н. Пазюра, І. Сагун та ін.) та ін.

Л. Лук'янова, досліджуючи, як збільшити ефективність функціонування системи освіти впродовж життя в Україні, висновує, що на часі, з-поміж іншого, сприяти впровадженню сучасних форм і методів організації професійного розвитку персоналу, передусім дистанційної освіти та е-навчання, дуальної та комбінованої систем навчання; розвивати соціальний діалог між органами державної влади й місцевого самоврядування, роботодавцями, професійними спілками, закладами професійної освіти, найманими працівниками й самозайнятими особами з питань впровадження освіти впродовж життя й розподілу відповідальності за результати навчання; упроваджувати сучасні багатоканальні моделі фінансування професійного розвитку персоналу; створення механізмів визнання результатів неформального та інформального навчання та ін. [1, с. 18].

Важливою складовою джерельної бази досліджень з проблем безперервної освіти науковці називають різноманітні довідкові видання, зокрема енциклопедичні й одномовні (тлумачні, термінологічні) і двомовні словники.

Як ефективний засіб засвоєння майбутніми фахівцями професійної лексики кваліфікують роботу зі словниками, особливо під час занять із професійно орієнтованих дисциплін [10, с. 47].

Наявні й спроби уточнити значення термінології, словників у повсякденному і професійній діяльності людини, зробити стислий огляд різноманітних електронних словників, електронних енциклопедій, словників-програм, які створено в Україні і якими можна скористатися онлайн [11; 14; 16].

Мета статті — вивчити лексикографічні електронні ресурси, що є у вільному доступі в мережі Інтернет та з'ясувати їх роль для розвитку комунікативної компетенції тих, хто навчається впродовж життя.

Виклад основного матеріалу. Наймана праця стає тривалішою, турбулетнішою, напруженішою, виснажливою як фізично, так й емоційно, що призводить до зміни робочого місця, яке через технологічну трансформацію майже кожного аспекту нашої економіки, також змінюється. Тож найціннішими працівниками і тепер, і в майбутньому будуть ті, хто зможе поєднувати технічні знання з людськими навичками («м'які навички») та адаптуватися до мінливих потреб робочого місця, тобто бути інтелектуально гнучкими, адже згідно з соціологічним дослідженням компанії Strada Education Network в першому півріччі 2018 року найбільш затребуваними були навички лідерства, дослідження, комунікації, письма та вирішення проблем (<https://stradaeducation.org/>).

У регіонах України створюють осередки

неформальної освіти для різних категорій дорослого населення, які функціонують як самостійні інституції, а також як підрозділи загальноосвітніх, професійних, вищих навчальних закладів, бібліотек, музеїв [2, с. 270]. Змістово-тематичний спектр діяльності цих осередків охоплює, крім інших, і мовний напрям. Це курси з української та англійської мов, «Діалог поколінь» тощо, де є можливість покращити свої мовні знання, отримати нові, оволодіти новими техніками вербального спілкування, що сприятиме успішній комунікативній діяльності й оптимальній взаємодії. Розвиток комунікативної компетенції в стрімко змінюваному світі важливий і для молоді.

Спілкуючись, ми одночасно й інформуємо, і впливаємо, тож уміння обирати точні, влучні в конкретній ситуації слова та вирази, виразність мовлення тощо забезпечують бажаний прагматичний ефект. Можливості мови формують індивідуальний стиль особи, через який ми ідентифікуємо інших та ідентифікуємо нас. Як слушно зазначає М. Пентиліук, «людина існує в мові, виявляє себе в мові, прокладає через мову, через спілкування місток для порозуміння з іншими людьми» [5, с. 290]. Не згубитися в потоці різної за тематикою інформації допомагають словники, довідкові видання тощо.

«Нормативні словники, особливо укладені відповідно до суспільних запитів і чинника «адресат», – важливий інструмент адаптації в мовному середовищі, інструмент подолання комунікативних конфліктів (коректне кодування й адекватне декодування інформації)» [13, с. 220]. Користування ними передбачає наявність в особистості лексикографічної компетенції як складової комунікативної компетенції, яка формується в шкільні роки, адже згідно з Національною стратегією розвитку освіти в Україні концепція мовної освіти має бути спрямованою на те, щоб сформувати особистість, яка вільно володіє засобами мови в будь-якій комунікативній ситуації [7]. Лексикографічну компетенцію потрібно підтримувати і, зважаючи на технологічні зміни, опановувати нові види (зокрема, електронні) словників й особливості. На думку О. Семеног, А. Косенко «систематичне розширення інформаційного, практичного обсягу лексикографічних знань, стійка усвідомлена потреба в опануванні здобутків української лексикографії, бажання здійснювати лексикографічний пошук, уміння і навички сприймати, впізнавати, аналізувати, зіставляти мовні явища і факти, коментувати, оцінювати їх під кутом зору нормативності, відповідності сфері й ситуації спілкування – усе

це підвищує рівень лексикографічної компетентності особистості» [11, с. 35].

Самоосвіта, саморозвиток як перманентний процес потребують інформаційного забезпечення як і будь-який процес, тобто надання з певною періодичністю і/або постійно оперативної, достовірної, актуальної та повної інформації. Зважаючи на тенденції розвитку сучасного освітнього простору, тенденції до зміни каналів поширення / отримання інформації, зумовлені умовами локдауну під час пандемії Covid-19 тощо, зростає роль віртуальних каналів у передаванні / отриманні інформації, бо розміщені в них інформаційні ресурси відкриті, доступні.

Інформаційне забезпечення навчання впродовж життя (безперервної освіти) витлумачуємо як тематично дібрану, систематизовану і подану відповідній категорії споживачів освітню інформацію, потрібну для задоволення освітніх потреб тут і зараз.

У сучасній лексикографії активно розвивається технологічний напрям — створення електронних лексикографічних систем великих за обсягом реєстрових одиниць, обсягом уміщеної інформації за рахунок використання гіперпосилань, які мають ефективну систему пошуку (повнотекстовий пошук, одночасний пошук у кількох словниках, швидкість пошуку), а отже, зручних у використанні.

Електронне лексикографічне портретування українського слова на початку другого десятиліття ХХІ ст. поступово розширюється, що позитивно впливає на рівень задоволеності інформаційних потреб особистості.

Пропонуємо укладений перелік електронних лексикографічних джерел, наявних у вільному доступі в мережі Інтернет, звернення до яких, з одного боку, розширюватиме лексикографічні знання, а з іншого, — розвиватиме комунікативну компетенцію особистості.

На сайті Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні Національної академії наук України розміщено «Словник української мови» (в 11 томах), що його створили кілька поколінь лексикографів інституту (<http://www.inmo.org.ua/sum.html>). Він налічує 134 058 реєстрових одиниць. На його основі створюють нові тлумачні словники української мови, довідкові сервіси.

Колектив науковців Українського мовно-інформаційного фонду, Інституту української мови та Інституту мовознавства НАН України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Національного лінгвістичного університету працює над укладанням 20-томного тлумачного словника

української мови, що нараховуватиме близько 300 тис. словникових статей. Нині підготовлено й опубліковано 12 томів (перший том побачив світ у 2010 році). Цей словник має електронну версію, розміщену на сайті Українського мовно-інформаційного фонду НАН України під назвою «Словник української мови у 20 томах», і ним можна скористатися за покликанням <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0/>. Уже розміщено всі опубліковані томи — томи 1-12 (А-Підкурювач).

На базі «Словника української мови» (в 11 томах) сформовано СЛОВНИК.ua, що містить понад 130 000 тлумачень із СУМ—11 (дозвіл, як зазначено на сайті, надав Інститут мовознавства НАН України) та понад 21 000 тлумачень, які додала команда та користувачі платформи (доступ за покликанням <https://slovyk.ua/index.php>). Примітно, що словник, крім тлумачного словника, містить орфографічний словник української мови (словоформи для більше ніж 260 000 слів). Цікавою для користувачів ця платформа і тому, що можна з'ясувати, як правильно утворити форму кличного відмінка для понад 2600 імен та по батькові, як правильно транслітерувати латиницею своє прізвище, ім'я, по батькові (в основі транслітераційна таблиця, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55), як правильно наголосити слово. На сайті також наявна база «антисуржику» (понад 700 слів та виразів) і розміщено «Український правопис» у редакції 2019 року. І хоча адміністратори сайту розмістили нову редакцію правопису, проте правописні зміни в лексикографічну систему не внесли.

Містить лексикографічний портрет 262 812 реєстрових слів вебсайт «Словники України» online (<https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>), що його розробив на основі CD-версії електронного видання «Словники України» і підтримує Український мовно-інформаційний фонд НАН України. Крім орфографії, користувач сервісом може перевірити наголос слова, його словозміну, підібрати синонім чи антонім, а також з'ясувати значення фразеологізмів. Зазначимо, що орфографію слів на ресурсі подано за правописом редакції 2019 року.

На порталі Українського мовно-інформаційного фонду НАН України розміщено «Словарь української мови», що його упорядкував Борис Грінченко (https://services.ulif.org.ua/grinch/Entry/index?wordid=63264&page=0&is_name_filter=false&word_type_selection=0&name_fl=)

Корисним для лінгвістичного збагачення буде і «Вебсловник жіночих назв української мови» Олени Синчак, де відстежено вживання

фемінітивів від кінця XIX сторіччя і дотепер розміщений на словниковому сайті r2u.org.ua (<https://r2u.org.ua/>). Вебсловник містить 2000 фемінітивів і за словами авторки, «покликаний допомогти користувачам і користувачкам зробити свідомий вибір на користь того чи іншого слова». Зазначимо, що «до бази сайту r2u внесено загалом 16 словників загальним обсягом 345 тис. словникових статей, із яких майже 200 тис. унікальні» [12, с. 89]; цей ресурс стане в пригоді тим, хто прагне коректно перекласти з російської і віднайти питомі стилістичні відповідники українською мовою.

На лінгвістичному порталі MOVA.info (доступно за покликанням <http://www.mova.info/default.aspx?l1=1>), що його створили працівники лабораторії комп'ютерної лінгвістики і науково-педагогічні працівники кафедри сучасної української мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, у вільному доступі корпус української мови (інформаційно-довідкова система), що призначений для пошуку лексем та словоформ в українських текстах певного стилю (для окремих частин корпусу також можливий пошук морфем, морфемних і синтаксичних структур). Крім того, на порталі розміщено низку словників:

- «Граматичний словник української мови (словозміна)» зі словозмінними парадигмами для близько 140 000 слів; це спільний проект колективів відділу структурно-математичної лінгвістики Інституту української мови НАН України та лабораторії комп'ютерної лінгвістики Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка.

- «Відкритий словник виправлень суржику», де зареєстровані користувачі можуть вносити помилкові форми з контекстом, правильний, на думку дописувача, варіант відповіді та визначати категорію помилки. Цей словник — відображення природного розвитку мови, адже відбувається без агресивної дії екстралінгвістичних чинників [13, с. 254; 16].

- «Відкритий словник» як дискусійна платформа для тих, хто шукає українських слів для називання нових понять, зокрема для пошуку та створення українських відповідників до сучасних термінів у галузі комп'ютерних технологій. Цей словник не є нормативним джерелом термінології, але він спонукає дописувачів до лінгвокреативності з оперттям на норми сучасної української літературної мови.

- «Словник порівнянь», що укладений на основі аналізу 1102 лексичних одиниць із текстів Юрія Андруховича та Оксани Забужко;

- «Словник іншомовних слів», «Лінгвістична енциклопедія» (містить

словникові статті, присвячені видатним українським мовознавцям, літературознавцям, письменникам, а також про важливі для вітчизняної мовно-літературно-освітньої історії дати, «Семантичний словник української мови», шість частотних словників та деякі словники для мовознавців і тих, хто фахово цікавиться питаннями мови.

Правильно скороти слово або встановити його повну версію допоможе «Словник скорочень української мови», який налічує 10 589 одиниць. Його можна віднайти за двома покликаннями <http://abbrs.info/> і <http://www.ukrskor.info/>.

Пізнавальною для тих, хто підтримує і розвиває свою лінгвоособистість, буде інтернет-платформа «Словотвір» (<https://slovotvir.org.ua/>), де можна віднайти українськомовні відповідники запозичених слів, які пропонують зареєстровані учасники та голосують за найкращі. Цей електронний словник, як і «Відкритий словник» на порталі MOVA.info, для українськомовних новотворів (а інколи й актуалізованих призабутих слів) є випробом на відповідність літературним нормам, вимогам до терміної лексики, а також матеріалом для наукових досліджень словотвірних процесів.

Для діалогу поколінь прислужиться онлайн-словник неологізмів та сленгу сучасної української мови Мислово (<http://myslovo.com/>).

У відкритому доступі для користувачів інформаційно-довідкова система Інституту української мови НАН України «Культура мови на щодень» (<http://kulturamovy.univ.kiev.ua/>), словники і довідники з культури мови на Wikidot (<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>; <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/>; <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>; <http://kultura-movy.wikidot.com/> та ін.)

Щоб в умовах білінгвальності правильно перекласти фразеологізми і сталі вирази, варто скористатися «Російсько-українським словником сталих виразів» І. Виргана і М. Пилинської (<http://stalivrazy.org.ua/>) або «Російсько-українським словником сталих словосполучень» С. Головащука (<http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>).

З української мови іншою або навпаки допоможуть наявні у вільному доступі перекладні словники на таких ресурсах, як наприклад: Glosbe (<https://uk.glosbe.com/>). «Лінгвісто»

(<http://linguisto.epizy.com/dict/en.php?i=1>), FREELANG

(<https://www.freelang.net/online/ukrainian.php>), «Словення» (<https://slovenya.com/dictionary>), «Kyiv Dictionary» (<https://www.kyivdictionary.com/uk/>), Словник (баратомовний словник) <http://www.slovyk.org/>

На безкоштовному ресурсі Словопедія можна віднайти велику кількість українських тлумачних словників і не тільки (<http://slovopedia.org.ua/>), а на сайті ГО «Український літературний центр» (<https://litcentr.in.ua/index/0-55>) — списки словників за типами, а в межах певної рубрики подано як друковані словники за хронологічним принципом, так і електронні словники. Біля окремих словників наявні гіперпокликання на онлайн-версію, інший сайт, де розміщено словник, або надано можливість завантажити pdf-версію.

Безумовно, навряд чи знайдеться той, хто відмовиться від онлайн-сервісів для первинної перевірки українськомовного тексту і заощадження часу. Онлайн-ресурси «Мова – ДНК нації» (<https://ukr-mova.in.ua/perevirkatekstu>),

Onlinecorrector (<https://onlinecorrector.com.ua/uk/>),

LanguageTool (<https://languagetool.org/uk/>) допоможуть виявити більшість орфографічних, граматичних, стилістичних і лексичних помилок, неправильно використані символи, але вповні наявні ресурси не можуть замінити людину-редактора.

Отже, наведений перелік неповний, однак і він засвідчує, що у вільному доступі інформаційних ресурсів для розвитку комунікативної компетенції тих, хто навчається впродовж життя, достатньо, як для опанування національних лексем і лінгвістичних маркерів соціальних стосунків, так і для забезпечення іншомовної компетенції.

Постійне звернення до словників збільшить лексичний запас, підвищить рівень культури мови, адже зменшить тиск суржику, жаргону, грубого просторіччя, а також культивуватиме відчуття національної гідності. Подальші дослідження будуть спрямовані на те, щоб з'ясувати ступінь поінформованості молоді та дорослих про наявні лексикографічні ресурси, з'ясувати, чи вміють ними користуватися і чи користуються, а також розробити заходи з пропагування електронних лексикографічних ресурсів.

дорослих в Україні: нові можливості для розвитку педагогічної науки і практики. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України) : зб. наук. пр. Київ : Сам, 2017. С. 267-275.

Список використаної літератури

1. Лук'янова Л. Освіта впродовж життя в умовах інформаційно-технологічного суспільства. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2019. Вип. 1 (15). С. 10-20.
2. Лук'янова Л., Аніщенко О. Освіта

3. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна: національна доповідь — 2017» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku>

4. Олієвська М. Г., Петруха С. В., Бондаренко Д. В. Передумови сталого розвитку людського капіталу: якісна освіта, доступна медицина та продовольча безпека. Наукові праці НДФІ. 2020. № 2. С. 91-109.

5. Пентиліук М. Мовна особистість майбутнього вчителя-словесника в контексті професійної підготовки. Збірник наукових праць. Частина 2, 2014. С. 290-297.

6. Помирча С. В., Пучков І. Р. Електронні словники з української мови як засіб формування лексикографічної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Т. 59, вип. 3. С. 103-113. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2017_59_3_12

7. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента № 344/2013 (2013, Черв. 25) [Електронний ресурс]. Доступно: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/page>

8. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

9. Проекти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування. Аналітична записка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/proekti-koncepcii-stalogo-rozvitku-ukraini-mozhlivist-ikh>

10. Решетілова О. М. Використання словників як ефективного засобу навчання майбутніх документознавців української професійної лексики. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III (33), Issue: 66. 2015. С. 47-50.

11. Семенов О., Косенко А. Українська лексикографія у школі: діалог особистостей: навч.-метод. посіб. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 144 с

12. Старко В. Комп'ютерні лінгвістичні проекти гурту r2u: стан та застосування. Українська мова. 2017. 3(63). С. 86-100.

13. Харченко С. Синтаксичні норми української літературної мови ХХ – початку ХХІ ст. : монографія / [відп. ред.. К. Г. Городенська]. К. : Міленіум, 2017. 417 с.

14. Цілі сталого розвитку та Україна [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>

rozvitku-ta-ukrayina

15. Шевченко, Т. Є., Етенко, Н. Ю. Сучасні форми словникової продукції: український онлайновий сегмент. Режим доступу: <http://lib.nure.ua/storage/app/media/doc/2015/3.pdf>

16. Шинкарук В., Ткач А. Словотвірна ідентичність української термінології: монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. 200 с.

References

1. Lukianova, L. (2019). Osvita vprodovzh zhyttia v umovakh informatsiino-tehnologichnoho suspilstva // Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy [Lifelong learning in an information technology society]. Vol. 1 (15), 10-20.

2. Lukianova, L., Anishchenko, O. (2017). Osvita doroslykh v Ukraini: novi mozhlyvosti dlia rozvytku pedahohichnoi nauky i praktyky [Adult education in Ukraine: new opportunities for the development of pedagogical science and practice]. Scientific support for the development of education in Ukraine: current issues of theory and practice (to the 25th anniversary of the NAPS of Ukraine): Coll. Science. Kyiv: Sam, 267–275.

3. Natsionalna dopovid «Tsili staloho rozvytku: Ukraina: natsionalna dopovid — 2017» [National Report "Sustainable Development Goals: Ukraine: National Report — 2017]. URL: <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku>

4. Oliievska, M. H., Petrukha, S. V., Bondarenko, D. V. (2020). Peredumovy staloho rozvytku liudskoho kapitalu: yakisna osvita, dostupna medytsyna ta prodovolcha bezpeka [Prerequisites for sustainable human capital development: quality education, affordable medicine and food security]. Scientific works of NDFI, 2, 91-109.

5. Pentyliuk, M. (2014). Movna osobystist maibutnoho vchytelia-slovesnyka v konteksti profesiinoi pidhotovky [Linguistic personality of the future teacher-vocabulary in the context of professional training]. Collection of scientific works. Part 2, 290-297.

6. Pomyrcha, S. V., Puchkov, I. R. (2017). Elektronni slovnyky z ukrainskoi movy yak zasib formuvannia leksykohrafichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly [Electronic dictionaries on the Ukrainian language as a means of forming lexicographic competence of future primary school teachers.]. Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia [Information technologies and teaching aids]. Vol. 59 (3), 103-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2017_59_3_12

7. Pro Natsionalnu stratehiu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku : Ukaz Prezidenta № 344/2013 (2013, Cherv. 25) [On the National Strategy for the Development of

Education in Ukraine until 2021: Presidential Decree № 344/2013 (2013, June 25)]. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/page>

8. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30 veresnia 2019 roku № 722/2019 [On the Goals of Sustainable Development of Ukraine for the period up to 2030: Decree of the President of Ukraine of September 30, 2019 № 722/2019]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

9. Proekty kontseptsii staloho rozvytku Ukrainy: mozhlyvist yikh vdoskonalennia ta zastosuvannia. Analychna zapyska. [Draft concepts of sustainable development of Ukraine: the possibility of their improvement and application. Analytical note]. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/proekti-koncepcii-stalogo-rozvitku-ukraini-mozhlyvist-ikh>

10. Reshetilova, O. M. (2015). Vykorystannia slovnnykiv yak efektyvnoho zasobu navchannia maibutnikh dokumentoznavtsiv ukrainskoi profesiinoi leksyky [Using dictionaries as an effective means of teaching future documentologists of Ukrainian professional vocabulary]. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III (33), Issue: 66, 47-50.

11. Semenoh, O., Kosenko, A. (2015), Ukrainska leksykohrafiia u shkoli: dialoh osobystosti: navch.-metod. Posib. [Ukrainian lexicography at school: dialogue of personalities: teaching method. manual]. Sumy : Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka, 144.

12. Starko, V. (2017). Kompiuterni linhvistychni proekty hurtu r2u: stan ta zastosuvannia [Computer language projects of the r2u group: status and application]. Ukrainian language. 3(63).86-100.

13. Kharchenko, S. (2017). Syntaksychni normy ukrainskoi literaturnoi movy XX – pochatku XXI: monohrafiia [Syntactic norms of the Ukrainian literary language of the XX - beginning of the XXI century : monograph]. vidp. red. K. H. Horodenska. Kyiv : Milenium. 417.

14. Tsili staloho rozvytku ta Ukraina [Sustainable Development Goals and Ukraine]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>

15. Shevchenko, T. E., Etenko, N. U. Modern forms of dictionary products: the Ukrainian online segment. Retrieved from: <http://lib.nure.ua/storage/app/media/doc/2015/3.pdf>.

16. Shynkaruk, V., Tkach, A. (2010). Slovtvorna identychnist ukrainskoi terminolohii : monohrafiia [Word-forming identity of Ukrainian terminology: monograph]. Chernivtsi : Chernivetskyi nats. un-t, 200.

LEXICOGRAPHIC E-RESOURCES IN INFORMATION SUPPORT LIFELONG LEARNING IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT V. D. Shynkaruk, S. V. Kharchenko

Abstract. *The article considers the role of lexicographic electronic resources in the provision of informational supply for "lifelong education" in the context of constant development. The fourth goal is formulated as providing comprehensive and equitable quality education and promoting lifelong education opportunities for everyone. It was noted that lifelong education (continuing education) is gradually becoming a new standard on a daily basis, and the development of communicative competence in a rapidly changing world is socially important. Lexicographic electronic resources that are freely available on the Internet were described. It was found that electronic lexicographic portrayal of the Ukrainian word at the beginning of the second decade of the XXI century is developing in the free access of information resources for the development of communicative competence of lifelong trainees is enough both to master national tokens and linguistic markers of social relations, and to ensure foreign language competence. It is emphasized that the use of lexicographic electronic resources will help increase the language competence of the trainees by providing intellectual flexibility.*

Key words: *lifelong education, continuous education, lexicographic resources, informational supply, constant development.*